

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudkyň JUDr. Barbary Pořízkové a Mgr. Michaely Bejčkové v právní věci žalobce: **A. S.**, zast. Mgr. Petrem Dvořákem, advokátem se sídlem Vinohradská 1233/22, Praha 2, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 6. 2017, č. j. OAM-2/ZA-ZA11-ZA10-2017, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 20. 3. 2019, č. j. 29 Az 60/2017 - 69,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II.** Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalobce (dále „stěžovatel“) se kasační stížností domáhá zrušení v záhlaví označeného rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové (dále „krajský soud“), kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti shora uvedenému rozhodnutí žalovaného. Žalovaný jím rozhodl, že se stěžovateli neuděluje mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

[2] Stěžovatel podal žádost o mezinárodní ochrana z důvodu obavy z povolání do ukrajinské armády, nechoty účastnit se bojů na východě země, kde na straně separatistů v zóně ATO bojuje stěžovatelův otec, dále z důvodu obavy ze zatčení a mučení ze strany Služby bezpečnosti Ukrajiny (SBU) a obvinění ze separatismu a ze špionáže z důvodu komunikace s otcem separatistou.

[3] Krajský soud ve svém rozhodnutí přisvědčil závěrům žalovaného, že v případě stěžovatele nebyly splněny podmínky pro udělení azylu podle § 12, § 13, § 14 zákona o azylu, ani pro udělení doplňkové ochrany dle § 14a a § 14b téhož zákona. Nepřisvědčil námitce stěžovatele, že žalovaný při úvaze o neexistenci odůvodněného strachu z pronásledování dle § 12 písm. b) zákona o azylu nezohlednil stěžovatelovu příslušnost k sociální skupině – rodině separatisty. Námitku stěžovatele, že mu jako synovi separatisty hrozí v případě návratu do země původu nebezpečí mučení a obvinění ze špionážních činností, shledal za nedůvodnou. Ačkoli přisvědčil závěru stěžovatele o tom, že ve světle judikatury Nejvyššího správního soudu je nutno rodinu považovat za sociální skupinu, stěžovatel tvrzený strach z pronásledování pro příslušnost k otcovi separatistovi ničím reálně nepodložil. Tento závěr nemůže zvrátit ani skutečnost, že stěžovatelova matka byla vystavena v souvislosti s aktuální činností otce stěžovatele určitým potížím, neboť tyto nedosahovaly patřičné intenzity. Podřazení pod pojem rodiny jako sociální skupiny ohrožených obyvatel Ukrajiny v případě zapojení rodinných příslušníků do konfliktu na východě území nemůže dle krajského soudu obstát pro stanovení velmi vážného nebezpečí,

kterým by stěžovatel mohl být v případě pobytu v zemi původu ohrožen natolik, aby bylo azylově relevantní.

[4] Krajský soud aproboval postup žalovaného i v otázce humanitárního azylu, který dle krajského soudu posoudil zcela v mezích zákona a svého správního uvážení. Krajský soud neshledal důvodnou ani námitku stěžovatele, že nebyly dostatečně posouzeny skutkové okolnosti pro udělení doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu. Ztotožnil se se závěry žalovaného, že v daném případě nebyl naplněn žádný z taxativně uvedených důvodů vážné újmy pro udělení této formy mezinárodní ochrany. Krajský soud přisvědčil i závěru o možnosti vnitřního přesídlení stěžovatele.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[5] Stěžovatel podává kasační stížnost z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále „s. ř. s.“). Namítá, že krajský soud nesprávně odmítl za azylově relevantní skutečnost stěžovatelovu příslušnost k rodině separatisty, přestože poukázal na to, že tito příslušníci jsou na Ukrajině vystaveni útlaku politického rázu. Nesouhlasí s posouzením této otázky krajským soudem a jeho odmítnutí dopadu rozsudku Nejvyššího správního soudu sp. zn. 6 Azs 3/2012 na nyní posuzovanou věc. Má za to, že tato skutečnost byla nesprávně posouzena žalovaným, jehož posouzení krajský soud aproboval.

[6] Dále namítá, že otázka příslušnosti k rodině separatisty byla nesprávně posouzena i s ohledem na humanitární azyl a doplňkovou ochranu, neboť pro tuto skutečnost mu v případě návratu hrozí nebezpečí pronásledování ze strany vlastních lidí či organizací státu, kteří by mohli stěžovatele považovat za kolaboranta pro jeho příslušnost k rodině separatisty, se kterým udržuje kontakt. Vychází ze zkušenosti matky, která již byla vystavena nátlaku z důvodu zapojení otce stěžovatele do bojů na straně separatistů. Žalovaný i krajský soud nedostatečně posoudili otázku hrozící vážné újmy z důvodu spojitosti s otcem separatistou. V daném odkazuje na zprávy opatřené samotným žalovaným, které potvrzují mučení osob podezřelých ze spolupráce se separatisty (např. zpráva Amnesty International a Human Rights Watch), které však jak žalovaný, tak krajský soud při posouzení hrozby této vážné újmy opomněli a tvrzení stěžovatele bagatelizovali.

[7] Z podkladů rozhodnutí je dále dle stěžovatele patrné, že vzhledem k situaci v zemi původu, kde probíhá válečný konflikt v oblasti jeho pobytu (obec Křiničky), by byl v případě návratu vystaven vážnému ohrožení života či tělesné integrity jak v pozici civilisty, tak v případě nedobrovolného zapojení do boje. Má za to, že jeho situace splňuje podmínky skutečného nebezpečí vážné újmy dle rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 5 Azs 28/2008 - 61. Poukazuje na množství zpráv, z nichž vyplývá nedostatečná situace v ochraně lidských práv na Ukrajině. Podklady rozhodnutí však byly ze strany žalovaného i krajského soudu interpretovány jednostranně v neprospěch stěžovatele, z čehož plyne nepřezkoumatelnost obou rozhodnutí. Dle stěžovatele žalovaný ani neodůvodnil, proč nelze jeho případ podřadit pod pojem „případ zvláštního zřetele hodný“ dle § 14 zákona o azylu. Přijatelnost kasační stížnosti spatřuje v zásadním pochybení při posouzení podkladů pro rozhodnutí o neudělení doplňkové ochrany, které je natolik zásadní, že přesahuje jeho zájmy. Navrhuje zrušit rozsudek i rozhodnutí žalovaného a věc mu vrátit k dalšímu řízení.

[8] Žalovaný ve svém vyjádření uvedl, že stěžovatel není v pozici, kdy by se musel povinně zapojit do bojů v zóně ATO, a před odjezdem ze země původu žil v Dněpropetrovsku, tedy ve městě vně oblasti ohrožené ozbrojenými střety. V obci Křiničky měl hlášen pouze trvalý pobyt a jezdil tam jednou za tři měsíce. Trvá na tom, že dobrovolné zapojení otce stěžovatele do bojů na straně separatistů není pro posouzení věci relevantní a poukazuje na to, že konfliktní

pokračování

situace mezi oběma stranami je řešena oficiálně. Dle žalovaného není důvodu předpokládat, že by byl stěžovatel v případě návratu do země původu vystaven nebezpečí pronásledování či vážné újmy jen pro samotné příbuzenství s otcem separatistou. Odvozuje-li stěžovatel své obavy od zkušeností matky, ta však nebyla vystavena jednání naplňujícím znaky pronásledování či nebezpečí vážné újmy. Takové nebezpečí nelze dovodit ze žádného podkladového materiálu. Pokud stěžovatel pocíťoval nebezpečí, žalovaný poukazuje na možnost vnitřního přesídlení, kterou mnozí stěžovatelovi spoluobčané využili. Žalovaný má za to, že nepochybil ani při posouzení podmínek pro udělení humanitárního azylu, věci se zabýval řádně, nicméně neshledal v případě stěžovatele žádné okolnosti zvláštního zřetele hodné, pro něž by bylo možné tuto formu mezinárodní ochrany udělit. Kasační stížnost navrhuje odmítnout, případně zamítnout.

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[9] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou, směřuje proti rozhodnutí, proti kterému je podání kasační stížnosti přípustné, a stěžovatel je zastoupen advokátem [§ 102 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“)].

[10] Vzhledem k tomu, že projednávaná věc je věcí mezinárodní ochrany, v souladu s § 104a s. ř. s. se dále zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, odmítl by ji jako nepřijatelnou. Pro vymezení institutu nepřijatelnosti a jeho dopadů do soudního řízení správního odkazuje na své usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS, v němž neurčitý právní pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“ vyložil.

[11] Stěžovatel v kasační stížnosti uvedl, že přesah vlastních zájmů a přijatelnost své kasační stížnosti spatřuje v zásadním pochybení při posouzení podkladů pro rozhodnutí o neudělení doplňkové ochrany. Nejvyšší správní soud přezkoumal závěry žalovaného i krajského soudu ve vztahu k posouzení podmínek pro udělení doplňkové ochrany s ohledem na vyhodnocení obsahů podkladových materiálů, přitom žádná pochybení, natož zásadní, neshledal. Žalovaný ve svém rozhodnutí uvedl, ze kterých konkrétních podkladů obsahujících informace o politické a bezpečnostní situaci a stavu dodržování lidských práv při hodnocení této otázky vycházel a závěry tam uvedené zahrnul do svých úvah (str. 8 a 9 rozhodnutí). Situaci v zemi původu neshledal natolik závažnou, aby byly splněny podmínky pro udělení doplňkové ochrany. Stěžovatel navíc nepředestřel žádné konkrétní okolnosti poukazující na skutečné nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 zákona o azylu, a to ani s ohledem na spřízněnost s otcem separatistou. Tvrzeňá pochybení, jakož ani pochybení při zjišťování skutkového stavu věci, hodnocení důkazů a nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky s přímým dopadem do hmotněprávního postavení stěžovatele, zdejší soud neshledal. Nejvyšší správní soud tak v projednávané věci přesah vlastních zájmů stěžovatele v mezích vytyčených výše zmíněným usnesením prvního senátu zdejšího soudu neshledal.

[12] Při posouzení přijatelnosti Nejvyšší správní soud neshledal ani žádnou otázku, která by mohla mít obecný dopad na rozhodovací činnost krajských soudů, k níž by se měl vyjádřit za účelem sjednocování judikatury. Takovou otázku nenalezl ani z úřední povinnosti z obsahu spisů. Kasační stížnost je proto nepřijatelná.

[13] Podle § 104a odst. 3 s. ř. s. nemusí být usnesení o nepřijatelnosti odůvodněno. Přesto soud dále stručně uvede, proč věc stěžovatele nesplňuje podmínky přijatelnosti, resp. ani v dalším nepřesahuje jeho zájmy natolik, aby se jí podrobně věcně zabýval.

[14] Nejvyšší správní soud se nejdříve věnoval námitce nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Ač není patrné, v čem konkrétně nepřezkoumatelnost rozsudku stěžovatel shledává, nepřezkoumatelnost rozhodnutí je natolik závažnou vadou, že k ní soud přihlíží i bez námítky, z úřední povinnosti (§ 109 odst. 4 s. ř. s.). Je tomu tak proto, že vlastní přezkum rozhodnutí krajského soudu je možný pouze za předpokladu, že splňuje kritéria přezkoumatelnosti. Tedy, že se jedná o rozhodnutí srozumitelné, které je opřeno o dostatek důvodů, z nichž je zřejmé, proč krajský soud rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku rozhodnutí. Veškerá výše uvedená kritéria napadený rozsudek splňuje. Z kasační stížnosti je naopak zřejmé, že stěžovatel se závěry krajského soudu polemizuje, vyvrací je a poukazuje na nesprávnost odůvodnění žalobních námitek, což by v případě nepřezkoumatelnosti rozsudku nebylo možné.

[15] Nejvyšší správní soud rovněž přezkoumal, zda i rozhodnutí žalovaného splňuje kritéria přezkoumatelnosti a neshledal žádné pochybení, a to ani s ohledem na námitku stěžovatele, že se žalovaný neměl zabývat otázkou důvodu zvláštního zřetele hodného při posouzení podmínek pro udělení humanitárního azylu. Zdejší soud však zjistil, že žalovaný se podmínkami pro udělení humanitárního azylu zabýval dostatečně, věnoval se jejich posouzení na str. 8 svého rozhodnutí, vysvětlil výjimečnost takové ochrany a rovněž uvedl, jaké konkrétní skutečnosti mohou být za důvod zvláštního zřetele považovány. V souladu s tím konstatoval, že žádné takové však z azylového příběhu stěžovatele nevyplývají.

[16] K jednotlivým námitkám stěžovatele Nejvyšší správní soud uvádí následující. Ze správního spisu je patrné, že se v případě stěžovatele jedná o druhou žádost o mezinárodní ochranu, přičemž první z nich byla již řešena před Nejvyšším správním soudem a odmítnuta pro nepřijatelnost usnesením ze dne 9. 11. 2016, č. j. 1 Azs 237/2016 - 26. V tomto usnesení byla situace stěžovatele již přezkoumána a první senát zdejšího soudu se otázkou nebezpečí hrozícího stěžovateli v případě návratu do země původu z důvodu probíhajícího ozbrojeného konfliktu na Ukrajině a z důvodu obav z branné povinnosti, která je rovněž předmětem tohoto řízení, již zabýval a neshledal v případě stěžovatele důvody pro udělení mezinárodní ochrany. Devátý senát na tyto závěry odkazuje. I přes časovou prodlevu mezi řízením o první žádosti o mezinárodní ochranu a řízením o druhé žádosti nic nenasvědčuje tomu, že by situace týkající se samotného ozbrojeného konfliktu na Ukrajině naznačovala takových změn, že by bylo nutné k věci přistoupit odlišně.

[17] Oprávněnost žádosti o mezinárodní ochranu neshledal zdejší soud, stejně jako žalovaný a krajský soud, ani s ohledem na nově tvrzenou skutečnost, že stěžovatel je v kontaktu s otcem separatistou, na základě čehož má důvodnou obavu z pronásledování pro příslušnost k sociální skupině, tj. rodině separatisty. Z tohoto důvodu trvá na tom, že splnil podmínky pro udělení azylu dle § 12 písm. b) zákona o azylu a že tato otázka nebyla dostatečně posouzena ani ve vztahu k doplňkové ochraně. Ač stěžovatel v kasační stížnosti uvádí, že prokázal, že jsou rodinní příslušníci separatistů vystaveni útlaku, nepředestřel v tomto ohledu žádná konkrétní relevantní tvrzení a ani nesdělil, že by sám byl kdy vystaven negativní zkušenosti v souvislosti se spřízněností s otcem separatistou. Je zřejmé, že své obavy dovozuje ze zkušenosti své matky, která v souvislosti s aktivitou bývalého partnera zažila ze strany obyvatel obce Křiničky určitou negativní zkušenost a které se v obci Křiničky doptávala policie na stěžovatele. Nejvyšší správní soud se ztotožnil s krajským soudem, že ze zkušenosti matky ještě nelze nebezpečí pronásledování stěžovatele dovozovat. Je tomu mimo jiné i pro to, že z tvrzení stěžovatele o zkušenosti matky nelze dospět k závěru, že by byla vystavena reálnému a relevantnímu nebezpečí dosahujícímu intenzitu azylového důvodu, a navíc z tvrzení stěžovatele o její zkušenosti nejde jednoznačně dovodit ani jakýkoli dopad na stěžovatele pro jeho spřízněnost s otcem. Skutečnost, že se matky na stěžovatele doptávala policie, nebyla blíže osvětlena, a není vůbec zřejmé, z jakého důvodu se policie matky na stěžovatele vyptávala. Z ničeho

pokračování

pak nevyplývá ani to, že by byl stěžovatel policií, SBU či jinými státními složkami hledán či by mu hrozilo nějaké jiné nebezpečí.

[18] Ač je třeba rodinu ve světle judikatury Nejvyššího správního soudu zahrnout do kategorie sociální skupiny při posuzování naplnění podmínek § 12 písm. b) zákona o azylu, je vždy nutno zároveň zkoumat také otázku tzv. kauzálního nexu (příčinné souvislosti), tedy zda je příslušnost k rodině rozhodující příčinou pronásledování žadatele nebo neposkytnutí ochrany žadateli před pronásledováním (k tomu srovnej rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 3. 2012, č. j. 6 Azs 3/2012 - 45). Nejvyšší správní soud však s ohledem na výše uvedené shledal, že v daném případě stěžovatel nepředestřel tvrzení, na základě nichž by bylo vůbec možné dospět k závěru o jakémkoli pronásledování pro stěžovatelovu spřízněnost s otcem separatistou, a proto nebylo ani třeba jakkoli otázku příslušnosti k sociální skupině a kauzální nexus více zkoumat. Závěry o možném nebezpečí z pronásledování pro spřízněnost se separatistou pak nelze dovodit ani ze žádných podkladů doložených ve spise, ani sám stěžovatel v konkrétnosti na žádné podklady prokazující jeho tvrzení nepoukazuje.

[19] Nejvyšší správní soud doplňuje, že otázka odůvodněného strachu z pronásledování z důvodu spřízněnosti s proruským separatistou byla již zdejším soudem posuzována ve věci sp. zn. 6 Azs 50/2018, v daném případě v podobě rodinné vazby stěžovatele a jeho bratra proruského separatisty. Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 10. 7. 2018, č. j. 6 Azs 50/2018 - 31, neshledal, že by obecně hrozilo nebezpečí z pronásledování každému rodinnému příbuznému jakéhokoli separatisty. Naopak z tohoto rozsudku je patrné, že v případě tvrzení o odůvodněnosti strachu pro spřízněnost se separatistou musejí mít taková tvrzení žadatelů konkrétní podobu např. o poznatcích, že se o takového žadatele složky SBU již zajímají či by se měly na základě konkrétní skutečnosti zajímat. V nyní projednávané věci stěžovatel žádné takové poznatky neuvedl, proto nelze závěrům žalovaného i krajského soudu vytknout, že důvod pro udělení azylu dle § 12 písm. b) zákona o azylu pro příslušnost k sociální skupině v případě stěžovatele neshledali. Zcela správně pak ani nenaznali, že by samotné tvrzení o spřízněnosti s proruským separatistou bylo možné považovat za důvod zvláštního zřetele hodný dle § 14 zákona o azylu či z něj dovodit skutečné nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a téhož zákona.

IV. Závěr a náklady řízení

[20] Nejvyšší správní soud neshledal důvod pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání a konstatuje, že svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, proto ji podle § 104a s. ř. s. shledal nepřijatelnou a odmítl ji.

[21] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 3, větu první, s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s., dle kterého nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, bylo-li řízení zastaveno nebo žaloba odmítnuta.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 19. září 2019

JUDr. Radan Malík
předseda senát